

15. јануара 2014. године

Проф. др Велимир Љ. Ћеримовић, професор Универзитета „Унион – Никола Тесла“

Архитектонски факултет у Београду

и оснивач и аутор научног портала www.pipaugs.org.rs

изабран је за редовног члана и промовисан за Академика

Српске Краљевске Асоцијације академика, иноватора и научника (СКАИН) www.skain.rs

Део извештајног предлога:

На основу Решења председника Српске Краљевске Асоцијације академика, иноватора и научника (СКАИН) (Serbian Royal Association Academicians Innovators and Scientists) Академика проф. др Љубинка Илића од 04. јануара 2014., Комисија Научног савета СКАИН у саставу: Академик проф. др Недељко Целетовић - председник, Академик проф. др Војислав Вукчевић - члан, Академик проф. др Драган Ч. Лукић – ментор, ценећи целокупне научно-стручне квалитете кроз укупно радно искуство у научно-истраживачком раду и настави, објављене 3 књиге од којих су две научне монографске студије о црквено-престолним структурама ставропигијалне Архиепископије карловачке и ставропигијалне Архиепископије београдско-карловачке, као и научне радове у међународним и домаћим часописима, затим саопштења радова на домаћим и међународним научним скуповима и запаженим резултатима у научном и стручном истраживачком раду из области архитектуре и урбанизма, затим добијеним признањима за одговоран и професионалан рад у наведеној области, предложила је Академији да се професор др Велимир Љ. Ћеримовић изабере за РЕДОВНОГ ЧЛАНА Српске Краљевске Асоцијације академика, иноватора и научника (СКАИН).

На основу овог предлога именоване Комисије, на 31-ој СКАИН-овој АКАДЕМИЈИ и 130-ом ЈУПИН-овом ТЕСЛИАНУМУ, 2014. године, 15. јануара у свечаној сали Министарства дијаспоре Републике Србије, Проф. др Велимир Љ. Ћеримовић изабран је за РЕДОВНОГ ЧЛАНА, а након приступне беседе и полагања заклетве, промовисан је за АКАДЕМИКА Српске Краљевске Асоцијације академика, иноватора и научника (СКАИН)

Приступна беседа:

Академик проф. др Велимир Љ. Ћеримовић, доктор техничких наука за област архитектуре и урбанизма и професор Универзитета "Унион – Никола Тесла" – Архитектонски факултет у Београду, од 2010. године у оквиру програма ПРВОГ ИНСТИТУТА ПЕЈЗАЖНО-АРХИТЕКТОНСКО-УРБАНИСТИЧКОГ ГРАДИТЕЉСТВА СРБИЈЕ (ПИПАУГС) (www.pipaugs.org.rs) у оснивању, окупља стручне и научне кадрове и друга референтна лица и асоцијације којима се презентује и са којима се развија и афирмише 3Д програм изучавања и едукације у области пејзажно-архитектонско-урбанистичког градитељства, стваралаштва, културе, уметности и градитељско-урбане и црквено-народне баштине.

Захваљујући оснивању и васпостављању научног портала ПИПАУГС све успешније се афирмишу и презентују 3Д знања и 3Д теорије кроз савремене дискурсе у оквиру Департмана екоурбанизам, Департмана пејзажна архитектура и Департмана православна црквена порта.

Отварање овог научног WWW-портала омогућило је знатно већу доступност научног и стручног рада у области пејзажно-архитектонско-урбанистичког градитељства Србије, и тиме га кроз виши ниво комуникације и разумевања свакодневно приближава циљним групама као савремени, релевантни и друштвено корисни научни и стручни дискурс.

Иновативно откриће и научно објашњење православне црквене порте

Исто тако, поред наведених чињеница у вези научног WWW-портала, Академик проф. др Велимир Љ. Ћеримовић кроз научно-истраживачки рад је открио, развио и први је у историји хришћанске ортодоксије иновативно утврдио и афирмисао логичну и непосредну везу између црквено-институционалног, односно црквено-јерархијског достојанства и нареченог хијерархијско-епархијског статуса и степеновања, и институционално-градитељских структура и облика православне црквене порте. Ту је заправо реч о функцијама црквено-управних институција, које се неминовно и узрочно-последично манифестују на црквено-градитељско степеновање, моделовање и типологију облика православне црквене порте.

Затим, открио и први је у историји хришћанске ортодоксије иновативно васпоставио, развио и утврдио институционално-градитељску типологију, кроз чега је научно дефинисао (патентирао) и објаснио 8 одрживих типова (модела или облика) православне црквене порте (3 основна, 5 изведених и 4 нетипична).

Надаље, иновативно је открио и научно утврдио да поред, свима познатог световног *genius loci*, постоји још и свети - теофанични (богојавни) и хијерофанични (изливносвети) *genius loci*.

Потом, иновативно је открио и научно утврдио постојање архетипског концепта и архетипског програма са духовном, световном и заштитном основом. С тим у вези је и дефинисање пратеће „Ауре светости“, која је још увек егзактно недимензионирани волумен урбаног реда у оквирном радијусу око храмовне светиње од 50-150 метара. А на основу тих архетипских концептуалних и програмских разлика, иновативно је открио и научно утврдио да је за Хришћанство везан првобитни облик црквене порте, а да се након раскола у 11. веку јављају и моделују Источна православна и Западна Римокатоличка црквена порта.

У својем научно-истраживачком раду Академик проф. др Велимир Љ. Ђеримовић посветио се изучавању православне црквене порте, па је у вези с тим даље иновативно открио и научно утврдио и дефинисао да троугаона култна светост или карактеристична структура, која се формира тек изградњом улаза у порту, улаза у храм и улаза у трпезарију, чини само последични део претходних онто-духовних активности кроз призив светога духа, затим узрочно-последичне реперне територијализације, крстоносног маркирања и посвећења, као и дефинитивне волуменизације теофаничног и хијерофаничног *genius loci*.

Потом, иновативно је открио и научно утврдио и дефинисао да православна црквена порта није световно двориште како то пише у речницима страних речи (М.Вујаклија и Б. Клаић), већ обредно-религиозни, богослужбени и црквено-амбијентални свети волумен.

Исто тако, иновативно је открио и научно утврдио и дефинисао да основне елементе просторно-градитељског система српскоправославне црквене порте чине: претходна нематеријално-просторна целина са претходним конститутивним и системским индикаторима и елементима и узрочно-последична материјално-просторна целина са градитељским конститутивним и системским индикаторима и елементима.

И коначно, поред других још резултата дао је и дефиницију православне црквене порте: *Православна црквена порта јесте свето култно место, волумен, амбијент и целина. У народу је она позната још као спољна црква, јер је преко главног западног и споредног јужног и северног улаза у непосредној вези са унутрашњом црквом (храмом). То је спољашњи простор око православног храма који дефинише оградна константа, па има и улогу претхрамја. Она је приоритетно обредно-религиозни волумен који је у функцији процесионих радњи као што су изношење Плаштанице и Литија, али има и богослужбени и црквено-амбијентални значај и намену.*

У вези православном црквеном портном Академик проф. др Велимир Љ. Ђеримовић као руководилац научног пројекта број 36032 Министарства просвете и науке Републике Србије,

наставио је своја истраживања на подручју ставропигијалне Архиепископије београдско-карловачке. Тако је поводом 1700-годишњице Миланског едикта (313-2013) и 300-годишњице од оснивања Карловачке митрополије (1713-2013), написао прву научну монографску студију под насловом „Утопија или стварност патријаршијске порте на Врачару и vice versa: Постмодерна детрадиционализација у Београду“, коју је пред Сајам књига у Београду 2013. године издала Издавачка кућа Службени гласник из Београда. За 2013. година Хришћанства то је прва икада написана, једина и највећа икада објављена књига о једној православној црквеној порти у Србији, Источној ортодоксији и Хришћанству уопште.

У вези с православном црквеном портом, суштинска потреба и порука јесте разумевање и спознаја:

- да (хи)јерархијско-епархијски статус и достојанство црквених институција постоји,
- да оне због тога имају међусобно хијерархијски степеноване и дефинисане ингеренције,
- да свака од њих има своју црквено-градитељску структуру која произлази из узрочно-последичног обрасца "онто-духовна претходница – институција – функција – облик",
- да се тако степеноване црквене институције не могу међусобно поистовећивати или изједначавати од најниже парохије, преко вишег намесништва, епархије и других... све до Патријаршије као врховне или црквено-престолне институције,
- и коначно, сваком црквено-институционалном степену према нареченом статусу и достојанству, иманентан је црквено-градитељски степен репрезентативности.

Неодрживост квазистручних 2Д патената у области екоурбанизма

Исто тако, поред досад наведених чињеница о ситетизовању истраживачких резултата у области архитектуре и урбанизма, Академик проф. др Велимир Љ. Теримовић кроз научно-истраживачки рад иновативно је открио и научно утврдио и дефинисао савремене и одрживе 3Д теорије у области екоурбанизма, као што су: теорија о одрживом локалном и глобалном екореципроцитету; 3Д није једнако 2Д и обратно....

Ту је реч о квазистручним, увреженим и неодрживим 2Д патентима за планирање физичких структура, јер досадашњи 2Д архитекти, урбанисти и планери познају само зграде и тзв. неизграђене просторе, а (не)свесно занемарују чињеницу да физичку структуру урбаносрединског пребивалишта чине високо, ниско и пејзажно грађени типови физичких структура.

Због чињенице да је интегративно планирање у 21. в. засновано на неодрживој комбинаторици одрживе 3Д и неодрживе 2Д терминологије, јер неодрживо доминирају 2Д едукација, уџбеници и друге публикације, неодрживо се афирмише комбинаторика одрживих 3Д и неодрживих 2Д-знања, 2Д-патената и спекулативне терминологије.

То неминовно подстиче псеудодемократију, корупцију и антиеколошко деловање инвеститорског лобија и урбанизма, а подстиче и “производи“ 2Д псеудорегулативу, псеудоуправљање простором, те псеудоурбанизацију, дерегулацију и деградацију урбаносрединске структуре.

У 2Д планирању физичке структуре града, које је “патентирало” неодрживи 2Д-патент 3Д=2Д и обратно, затим још један неодрживи 2Д-патент планирано-пројектовано-грађено = неизграђено, слободно, отворено; видљиво и по потреби се спекулише са пејзажно и ниско грађеним физичким структурама.

Тиме се неодрживо чини једнаким оно што је неједнако (Ниче), а пејзажно и ниско грађеним физичким структурама се квазистручно одузима трећа димензија. Тако оне постају стожери урбаног дисконтинуитета и свде се на празнине, које су у 2Д квазипрагми таман подесне тзв. слободне, тзв. отворене и погодне за тобоже профитабилнији високо грађени објекат, чиме се протажира и афирмише неодржива псеудоурбанизација, псеудорегулација... (случај “Пети паркић” у Београду (2005), затим случај Трга Таксим и Парка Гези у Истанбулу (2013)...).

Значи, 2Д планирање прозелитистички и неодрживо препознаје само високо грађене објекте или артефакте, и њих сматра једино изграђеним просторима и објектима, јер они имају зидове.

Исто тако, не знајући за постојање одрживог 3Д екореципроцитета, 2Д кадрови у области 2Д управљања и планирања урбаног и регионалног простора, преферирају и служе се виртуелним трактатима о спекулативном 2Д антисистему тзв. неизграђених, тзв. отворених и тзв. слободних површина, које су темељно засноване на неодрживим основама застарелог, увреженог и узаконеног 2Д тзв. плана намене површина без продубљеног урбаног мишљења о простору.

То јасно указује да су још увек актуелне неодрживе 2Д теорије и прагма, које уопште и не познају, и последично не сагледавају ову значајну проблематику одрживих односа између високо урбаних, руралних и предеоно-пејзажних физичких (3Д) структура на животносрединском плану, односно између пејзажно, високо и ниско грађених физичких (3Д) структура на локалном урбаносрединском плану, како у области управљања, тако и у области планирања урбаног и регионалног простора.

Зашто?; па то је једноставно зато што 2Д теорије и прагма у области урбанистичког и регионалног планирања и управљања простором, биле и остале су главно полазиште и упориште за ту квазистручну и неодрживу маргинализацију егзактних знања о одрживом 3Д екореципроцитету између разних типова и подтипова физичких (3Д) структура на локалном урбаносрединском и глобалном животносрединском плану.

На тај начин, 2Д урбанистичко и регионално планирање и 2Д управљање простором темељно је засновано на неодрживим, али волшебно узаконеним спекулативним и квазистручним „2Д-патентима” као што су: 3Д=2Д и обратно; планиран-пројектован-грађен = тобоже неизграђен = тобоже слободан = тобоже отворен; односно планиран-пројектован-грађен = спекулативно неизграђен = спекулативно слободан = спекулативно отворен; а онда и 3Д објекат парка = тобоже наменска 2Д или тзв. зелена површина, наравно и још много других 2Д апсурда.

Управо на тим основама, последично је утемељена и неодржива 2Д едукација, 2Д терминологија и 2Д регулатива. Зато се и може рећи да су то суштински разлози, који свакодневно и квазистручно потиру и одузимају трећу димензију (физичност) пејзажно грађеним структурама, а само нешто ређе, и ниско грађеним физичким структурама, објектима или артефактима.

Неодржива маргинализација пејзажно-архитектонско-урбаног градитељства, стваралаштва, културе, уметности и културно-парковног наслеђа

Исто тако, поред досад наведених чињеница о синтетизовању истраживачких резултата у области архитектуре и урбанизма, Академик проф. др Велимир Љ. Ђеримовић кроз научно-истраживачки рад иновативно је открио и научно утврдио и дефинисао савремене, одрживе и прве иновативне 3Д теорије у области пејзажне архитектуре.

Тако на пример, планирани, пројектовани и грађени паркови нису природна већ урбана добра. Затим, предмет пејзажне архитектуре нису тзв. зелене површине и тзв. зеленило, већ физичке (3Д) структуре, објекти или артефакти пејзажно-архитектонско-урбаног градитељства, стваралаштва, културе, уметности и културно-парковног наслеђа. Исто тако, неодржив је тзв. 2Д антисистем тзв. зелених површина, а једино је могућ и једино је одржив 3Д систем пејзажно-архитектонско-урбаних физичких (3Д) структура и објеката...

Такође, неодрживо је свођење 3Д пејзажно-архитектонско-урбаних структура на 2Д равни, јер „ти простори, често велики у односу према укупној површини града, не називају се парковима, јер то и нису“. Они евентуално могу имати еколошко, рекреационо или здравствено значење, али су често

без препознатљивости, лишени композиције и уметничког сензибилитета. Резултат таквог тзв. озелењавања су градови и насеља без духа и идентитета. Градске тзв. зелене површине означене зеленом бојом у старим зонским плановима данас су најчешће „зелене пустиње“ које служе људима (нпр. за шетњу са псима или за трчање), али их и не виде, јер су све такве тзв. површине једнаке, а нуде све и ништа. То су уосталом потврдили и Јан Гел и Даниел Лебескинд радећи у оквиру пројекта „Град на води“ за Луку Београд приликом увида у стање пејзажно-архитектонско-урбаних структура Београда 2008/2009. године.

Дакле, ако форма своди 3Д објекат парка на 2Д тзв. зелену површину или бесмислену равну, односно ако форма и у пејзажној архитектури може следити било шта (бесмисао), онда она не следи НИШТА, нема значење, нема садржину, нема ни духа, ни душе, дакле нема смисла, па је изгубила своје место уопште.

Надаље, 2Д кадрови познају тзв. зелене површине и 2Д антисистем тзв. зеленила, тзв. зелених површина, тзв. неизграђених површина, тзв. природе итд., а не познају 3Д систем пејзажно-архитектонско-урбаних структура. Поготово не знају шта чини и представља пејзажно-архитектонско-урбано градитељство, стваралаштво, културу, уметност и културно-парковно наслеђе.

Затим квазистручно наводе да су планирани, пројектовани и грађени паркови природна добра, иако је познато да се природа као божија творевина и природни процеси не планирају, не пројектују и не граде. Значи, у природи владају природни процеси, а у планираним, пројектованим и грађеним парковима урбаносрединског пребивалишта, владају урбани процеси.

То говори колико су 3Д теорије Академика проф. др Велимира Љ. Ћеримовића, у односу на превазиђене, квазистручне и неодрживе 2Д теорије, научнике и остале кадрове, животне, иновативне и тако једино и с разлогом одрживе.

Закључак

На крају, за све наведене 3Д теоријске доприносе Академика проф. др Велимира Љ. Ћеримовића и његову егзактну научну критику досадашњих неодрживих 2Д теорија и прагме у области екоурбанизма и пејзажне архитектуре, а потом и у вези с не познавањем теофаничног и хијерофаничног *genius loci*, светог волумена православне црквене порте, као и њеним типовима (моделима), те конститутивним и системским индикаторима и елементима, имају егзактну научну димензију и у рангу су иновативних, аутентичних и оригиналних открића и проналазака

у области црквеног градитељства, архитектуре, урбанизма, пејзажне архитектуре и одрживог развоја у целини.

У Београду, 15. 01. 2014.

Академик проф. др Велимир Љ. Теримовић